

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1987/28

KARAR NO : 1987/32

ÖZET: Sıkıyönetim ilânından sonra, siyasal-ideolojik nedenle işlenen ve 1402 sayılı Kanunun 15. maddesi kapsamına giren suça ait davanın askeri yargı yerinde görülmesi gerektiği hk. Tck. 125, 450. wd.

K A R A R

Davaaı : K.H.

Sanıklar : Hamza Karakuş, Kazım Durmuş, İmam Doğan, Gaffar Kıran, Hüseyin Kılıç

OL A Y : 1- Sanıklar Hüseyin Kılıç, Kazım Durmuş, İmam Doğan ve Gaffar Kıran'ın PKK (Partiya Karkeri Kürdistan) örgütünün mensubu olup, bunlardan İmam Doğan'ın ağabeyinin sağ görüşlü kişiler tarafından Şubat 1980 tarihinde öldürülmesi üzerine sanıklar İmam Doğan ve Gaffar Kıran'ın teşvik ve tahriki ile yakalanamayan sanık Hüseyin Güllar'ın sorumluluğunda sanıklar Kazım Durmuş ile Mahmut Alkuş'un 17.7.1980 günü Doğanşehir ilçesinde bir oto içerisinde sağ görüşlü olan Bahattin Kaya, Mehmet Durak ve İhsan Yıldırım isimli şahısları silahla vurarak öldürdükleri ileri sürülerek TCK.nun 125. ve ayrıca sanıklardan Hüseyin Kılıç, İmam Doğan ve Gaffar Kıran'ın TCK.nun 65/3. maddesi yoluyla 459/4-5. ve sanık Kazım Durmuş'un TCK.nun 450/4-5. maddeleri ile tecziyeleri istemiyle Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 29.6.1982 günlü, 19-338 sayılı iddianamesi ile, haklarında kamu davası açılmıştır.

İncelenen hazırlık soruşturması evrakına göre:

Sanıklar Hüseyin Kılıç, Kazım Durmuş, İmam Doğan ve Gaffar Kıran haklarında yukarıda yazılı suçları nedeniyle yapılan hazırlık soruşturmasında, Elazığ Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nca 19.3.1981 gün, 166-22 sayı ile; halen Diyarbakır Sıkıyönetim Savcılığınca yürütülmekte olan soruşturma ile birleştirilmesi gerektiği ve PKK örgütü hakkında Milli Savunma Bakanlığı'nca soruşturma yapmakla Diyarbakır Sıkıyönetim Savcılığı'nın yetkili kılındığı gerekçesi ile yetkisizlik kararı verilerek dosya Diyarbakır Sıkıyönetim Savcılığı'na gönderilmiştir.

Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı; 30.7.1981 gün, 596-53 sayı ile; adları geçen sanıkların Milli Savunma Bakanlığı'nın 22.7.1981 gün, ve ad. 1981/2298-4 sayılı yazısında belirtildiği veçhile sanık adedinin çok fazla olması ve örgütün geniş bir sahada faaliyet göstermesi ve soruşturmaların değişik aşamalarda bulunması sebebiyle davaların buldukları yer sıkıyönetim mahkemelerinde ayrı ayrı görülmesi görüşü benimsenerek bu yolda talimat verildiği gerekçesi ile kendi savcılığının yetkisizliğine karar vermiştir.

Oluşan yetki uyuşmazlığının çözümü için dosya Askeri Yargıtay'a gönderilmiş

ve Askeri Yargıtay 5. Dairesi; 25.11.1981 günü, 420-407 sayı ile; aynı örgüt tarafından çeşitli bölgelerde işlenmiş olan suçlar hakkında açılan davaların bir mahkemede karara bağlanması halinde örgütün gerçek yüzü ve gayesinin tüm açıklığı ile ortaya çıkacağı ve adaletin tam olarak gerçekleşeceği görüşü ile davanın Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde bakılması gerektiğine karar vermiştir.

2- Malatya 2. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı; 21.9.1983 gün, 280/33 sayı ile; yasa dışı PKK adlı örgüte mensup olmak ve 17.7.1980 tarihinde Doğanşehir ilçesinde bir taksi içinde üç kişiyi öldürmek ve 6136 sayılı Kanuna muhalefet suçlarından sanık Hamza Karakuş'a ait dosyanın diğer suç ortakları Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nde yargılanmakta oldukları anlaşıldığından her iki dosyanın birleştirilerek yargılanma yapılması gerektiği belirtilerek askeri savcılığının yetkisizliğine ve dosyanın yetkili Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'na gönderilmesine karar vermiştir.

Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı; 19.1.1984 gün, 524-13 sayılı iddianame ile; sanık Hamza Karakuş hakkında PKK örgütü mensubu olduğu ve 17.7.1980 günü birden ziyade kişinin öldürülmesi olayına doğrudan doğruya katıldığı anlaşıldığından TCK.nun 169/1., 173/3. ve 450/5. maddeleri ile tecziye edilmesi istemi ile hakkında kamu davası açmıştır.

Sanıklar Hüseyin Kılıç, Kazım Durmuş, İmam Doğan ve Gaffar Kıran hakkında açılan kamu davası Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nce 1982/121 esas sayısına kaydedilmiş ve adı geçen mahkemeye PKK Elazığ dava dosyası olan 1981/491 esas sayılı dosya ile birleştirilmiş ancak daha sonra Elazığ PKK dava dosyası 1.12.1983 günü, 1981/491 esas sayı ile; karara bağlanmış ancak, 17.7.1980 günü, Bahattin Kaya, İhsan Yıldırım ve Mehmet Durak'ın öldürülme olayına ilişkin olan dava dosyasının Hüseyin Kılıç ve Kazım Durmuş'a yönelik kısmı tefrik edilerek Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 1983/210 esas sayısına kaydedilmiş ve Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi; 3.5.1984 gününde, esas 1983/210, karar 1984/43 sayı ile; müsnet fiil Malatya 2. Ordu Sıkıyönetim Komutanlığı sorumluluk bölgesinde işlendiğinden mahkemesinin yetkisizliğine ve dosyanın görevli ve yetkili 2. Ordu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Malatya 2. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi; 30.5.1984 gününde, 1984/125-119 sayı ile; kendi mahkemesinin yetkisizliğine ve dosyanın yetkili Elazığ 8. Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Elazığ Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi; 7.8.1984 gününde, 1984/99-138 sayı ile; daha önce yetki uyuşmazlığının Askeri Yargıtay'ca çözümlenmiş bulunduğu ve dava-

nın Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde görülmesi gerektiği gerekçesiyle yetkisizlik kararı vermiştir.

Böylece, Malatya, Elazığ ve Diyarbakır Askeri Mahkemeleri arasında yetki uyumsuzluğu çıkması üzerine dosya Askeri Yargıtay'a gelmiş ve Askeri Yargıtay 5. Dairesi; 17.10.1984 gününde, 542-447 sayı ile; davanın Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi'nde görülmesi uygun görülerek adı geçen mahkemenin 3.5.1984 gün ve 1983/210 esas, 1984/43 karar sayılı yetkisizlik kararının kaldırılmasına karar verilmiştir.

Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesi; 11.12.1985 gününde, esas 1984/429, karar 1985/452 sayı ile; sanıklardan Hamza Karakuş'un TCK.nun 168/1. ve Kazım Durmuş'un 168/1. ve Hüseyin Kılıç'ın 168/2., 59. ve İmam Doğan'ın 169. ve Gaffar Kıran'ın 168/2. ve bütün sanıkların 1402 sayılı Kanununun 17. maddesi gereğince mahkûmiyetlerine ve ayrıca tüm sanıklara müsnet üç kişinin kasten öldürülmesi olayının yasa dışı örgütün bir emri olmaksızın aniden gerçekleşmiş bir eylem oluşu, sanıkların yasa dışı örgütle ilişkilerine yönelik dava ile organik bağ içinde bulunduğu kabul edilmemekle sıkıyönetim mahkemesinin görevsizliğine ve sanıkların TCK.nun 450/5. madde uyarınca yargılanmalarının yapılması için dosyanın tefrik edilerek yetkili ve görevli Malatya Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Bu karar sanıklar ve savcı tarafından temyiz edilmiştir.

Askeri Yargıtay 5. Dairesi; 26.11.1986 gününde, 227-241 sayı ile; kimi sanıkların mahkûmiyet hükmünün onanmasına ve kimi sanıklar hakkında yanlış uygulama ve noksan soruşturma nedeniyle hükmün bozulmasına ve sanıklara atılı, 17.7.1980 günü, üç kişinin öldürülmesi nedeniyle verilen görevsizlik kararının da, onanmasına karar vermiştir.

Malatya Ağır Ceza Mahkemesi; 30.1.1987 gününde, 1987/46-10 sayı ile; sanıkların PKK örgütü mensubu olup, Doğanşehir'de ki öldürme olayının bu örgütün etkinliğinin gösterme gayesi ile meydana geldiği ve esasen sanıkların da sıkıyönetim mahkemesince bu örgüt üyesi olmaları nedeniyle mahkûm edildiği ortada hiçbir sebep yokken maktûllerin ideolojik maksatla öldürüldüğü ve yasa dışı örgütle sanıkların organik bağ içinde bulunduğu kabul edilmesi gerektiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece, sanıklara atılı birden fazla adam öldürme suçu nedeniyle Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 11.12.1985 gün, 1984/429- 1985/402 sayılı ve Malatya Ağır Ceza Mahkemesinin 30.1.1987 günlü, 1987/46-10 sayılı görevsizlik kararları arasında olumsuz görev uyumsuzluğu oluşmuş ve dosya Ankara C. Savcılığı'nın 23.2.1987 gün 6/5943 sayılı yazısı ile Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Mebrure Gözdemir,

A.Mazhar Akman, Türkan Güven, Ergun Argon ve A. Vahap Özaslan'ın katılmaları ile yaptığı, 9.3.1987 günlü toplantıda geçici raportör Hâkim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler; okunduktan, toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavioğlu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan yardımcı Caner Seben'in askeri yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Uyuşmazlık konusu olup, sanıklara atılı bulunan birden fazla adam öldürme suçu Doğanşehir ilçesinin bağlı olduğu Malatya ilini de kapsamına alarak 26.12.1978 günü, ilân olunan sıkıyönetimden sonra 17.7.1980 günü işlenmiştir.

İncelenen dosya içeriğine göre, sanıkların yasa dışı PKK örgütü üyesi oldukları ve münasibetleri bulunmadığı ve 7.11.1983 gün, 624 sayılı ekspertiz raporunda (D.Sıra 166) olay yerinde bulunan mermi kovanlarının sanıklardan Kazım Durmuş'ta yakalanan örgüt silahına ait olduğunun anlaşıldığı ve sanıklardan İmam Doğan'ın ağabeyinin Doğanşehir ilçesinde sağ görüşlü kişilerce öldürülmesi üzerine, siyasal-ideolojik nedenle bu olayın meydana geldiği ve kimi sanıkların yasa dışı silahlı çete kurmak suçundan TCK.nun 168. madde uyarınca ve sanıklardan İmam Doğan'ın da silahlı çeteye yardım suçundan TCK.nun 169. maddesi uyarınca, Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nce mahkûm edildikleri ve kimisinin mahkûmiyet hükmünün de Askeri Yargıtay'ca onanarak kesinleştiği anlaşılmaktadır.

Bu nedenlerle davanın 1402 sayılı Kanununun 15. maddesi uyarınca sıkıyönetim askeri mahkemesinde görülmesi icap ettiğinden, Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesinin 11.12.1985 günlü, esas 1984/429, karar 1985/452 sayılı kararının, tüm sanıkların birden fazla adam öldürme suçlarına ilişkin olarak verilmiş olan görevsizliğe ilişkin kısmının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

.../....

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askerî Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi'nin 11.12.1985 günlü, esas 1984/429, karar 1985/452 sayılı kararının tüm sanıkların birden fazla adam öldürme suçlarına ilişkin olarak verilmiş olan görevsizlik kararına ilişkin kısmının kaldırılmasına, 9.3.1987 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Servet Tüzün

Üye
Y. İsmet Ayer

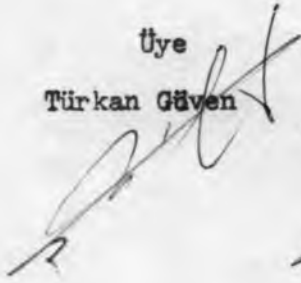
Üye
Mebrure Gözdemir

Üye
A. Mazhar Akman

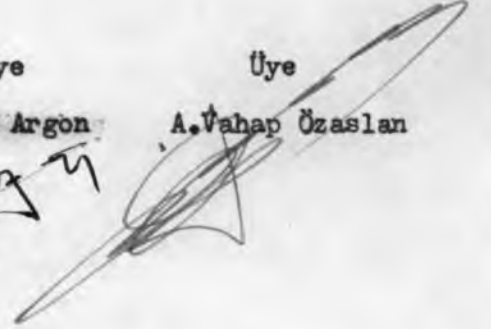
Üye
Türkan Güven

Üye
Ergun Argon

Üye
A. Vahap Özarslan

t/ç